

AJÁNLÓ

TÖRTÉNELEM A VILÁGHÁLÓN

Ha történelmi témákban tájékozódunk az interneten, a bőség zavarával szembesülünk. Elég akár rövid ideig „szörfölni” a világhálón, az a téves képzetünk támadhat, hogy ott „minden” megtalálható, „bárminek” utána tudunk nézni, érvényes tartalmakat tudunk letölteni. A történelmi témák kutatásakor is érdemes okosan és gondosan eljárunk. Figyeljünk a hitelességre, legyünk képesek elválasztani a „búzáat az ocsútól”. Többnyire jó úton haladunk, ha pontos hivatkozásokkal, bibliográfiai adatokkal ellátott szövegeket olvasunk. Döntéseinket megkönnyíti, ha teljes könyvek digitalizált változataira bukkanunk, ill. korábban nyomtatásban napvilágot látott monográfiák, tanulmánykötetek, ill. forráskiadványok interneten is megtalálható fejezeteit tanulmányozzuk. Gondoljunk arra, hogy bár a *Wikipédia* szerkesztési koncepciója mennyire „demokratikus”, ugyanakkor nem biztos – ha minden tekintetben megalapozott ismeretekre, tudásra szeretnénk szert tenni –, hogy ez a „lexikon” a legfőbb és legjobb forrásunk. Egy szónak is száz a vége: a világháló használata ne váljék kizárólagossá, használjunk „hagyományos” könyveket is.

Ebben az összeállításban az általam leginkább kedvelt, a történelem tanulmányozásához hasznos és/vagy érdekes internetes tartalmakra szeretném felhívni a figyelmeteket.

Generációm számára nagy élmény volt a hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján a *História* című tudományos-ismeretterjesztő folyóirat megjelenése, ebben a „műfajban” ez volt az első efféle kiadvány. Jól szerkesztett, sokféle témát felölelő történelmi lap volt, a cikkeket olyan történészek írták, akik képesek voltak közérthetően – ugyanakkor tudományos háttérrel – megírni a szövegeiket. A kor viszonyai között jó illusztrációk, magyarázó ábrák egészítették ki a tematikus összeállításokat. Bár a *História* 2012-ben megszűnt: a kiadó és a szerkesztőség kezdetben csak azt gondolta, hogy a nyomtatott változat kiadását függeszti fel, s az interneten új tartalmakat fog megjelentetni, hamar kiderült viszont, hogy a weboldal lényegében archívummá vált; ennek ellenére érdemes ellátogatni a *História* honlapjára, mert ott számos fontos és/vagy érdekes cikk megtalálható, letölthető, olvasható. Itt Hahn István (1913-1984) ókortörténész *Spártáról* írott, problémaközpontú elemzésére utalok; a folyóirat 1984. 5-6. számában látott napvilágot. Hahn professzor egyik ismeretterjesztő műve is olvasható a világhálón: *Naptári rendszerek és időszámítás* című könyve 1983-ban, a Gondolat Könyvkiadó gondozásában jelent meg. Digitalizált változata az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) Magyar Elektronikus Könyvtárában (MEK) lelhető fel: www.mek.oszk.hu

HISTÓRIA

<http://www.historia.hu/>

Hahn István: Egy militarizált társadalom anatómiája: Spárta

<http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/historia/84-056/ch01.html>

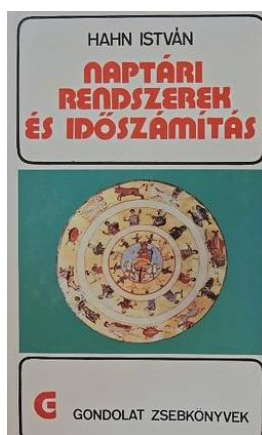
**HAHN ISTVÁN NAPTÁRI
RENDSZEREKRŐL SZÓLÓ
KÖNYVÉNEK FŐBB TÉMÁI**

A természeti népek naptárai
A csillagászati naptár
A luniszoláris évek és ciklusaik
A tiszta lunáris év
A tiszta szoláris évek rendszerei
A Julianus-naptár
A Gergely-féle naptár
Kiemelt napok és ünnepek
A kronológia alapjai
Ókori események idejének meghatározása

<http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/historia/84-056/ch01s02.html>

Hahn István: *Naptári rendszerek és időszámítás*

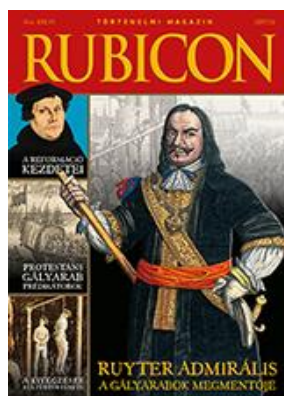
<http://mek.niif.hu/04700/04744/html/naptarirendszerek0003.html>

A rendszervált(oz)ás tájkán indult a *Rubicon*: ez a szintén tudományos-ismeretterjesztő történelmi folyóirat, amely rövid idő alatt igen népszerűvé vált, a szerkesztőség elég hamar áttért a tematikus összeállítások megjelentetésére. Honlapjukon a nyomtatott folyóirat archívumán kívül *kalendárium* (az „aktuális” naptári hét fontos történelmi eseményei), a *Múltbanéző* rovatban – korok szerinti tagolásban – történelmi érdekességek között böngészhetünk, a *Tájéoló* összeállítás emlékhelyekre, múzeumokra, kiállításokra hívja fel a figyelmet Ausztriától Németországon át Svédorszáig; az *OnlinePlusz* cím alatt tematikus összeállítások nyílnak meg, pl. a 2016. 9. szám *Széchenyi István gróf életével, pályájával kapcsolatos témák sorakoznak (szerelmeiről, angliai utazásairól, a közjogi kérdésről vallott nézeteiről, betegségéről, végrendeletéről).*

A RUBICON 2016. ÉVFOLYAMÁNAK TEMATIKUS SZÁMAI

- A birodalom és a barbárok
- A *Mein Kampf* és a Hitler-mítosz
- Széll Kálmán
- Mátyás király
- A GULAG foglyai
- Honfoglalók
- Olümposzi istenek
- Széchenyi István, a legnagyobb magyar
- Verdun, 1916
- Forradalmak, 1917
- Amerikai elnökök, 1789-2016

RUBICON

<http://rubicon.hu/>

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/hirek_evfordulok/

<http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/multbanezo/>

<http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/tajolo/>

A *Fortepan* on-line fotóarchívum: jelenleg több mint 90 ezer fénykép tölthető le, a fotók szabadon felhasználhatók. Az archívumban jól működő keresőprogramok segítségével tájékozódhatunk. A Toldyról 27 képet találunk, ezek közül nézzünk meg hármat:

A fotógyűjtemény körül egy elkötelezett értelmezői közösség is kialakult: tagjai arra törekednek, hogy minél pontosabban határozzák meg pl. pl. a fotón látható helyszínt, témát vagy éppen a szereplőket azonosítsák.

FORTEPAN

<http://fortepan.hu/>

FortePan megfejtések

<http://forum.index.hu/Article/showArticle?t=9204653>

A **Filmhíradók Online-on** 1913 és 1958 között készült – filmszínházakban, vagyis a mozikban a „nagyfilm” előtt vetített – hivatalos, az éppen regnáló hatalom ideológiájának megfelelő híradó-összeállításokat nézhetünk meg. Szerencsére majd’ mindig voltak érdekességeket is bemutató „kisszínese”, pl. a Toldy déllövésről 1934-ben készült részlet ennek tekinthető.

FILMHÍRADÓK ONLINE

<http://filmhiradokonline.hu/>

<http://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=958>

Magyar Világhíradó, 525. 1934. március

A DÉL JELZÉSE BUDÁN. A II. KERÜLETI TOLDY FERENCZ REALISKOLA ERKÉLYÉRŐL TÖBB MINT HATVAN ESZTENDŐ ÓTA MINDEN DÉLBE LÖVÉSSSEL JELZIK A PONTOS KÖZÉPEURÓPAI IDŐT. *Az intézet fizikatanára megállapítja, hogy a szertár csillagászati órája mennyit mutat a nap delelésekor. Ezután a passzázs-készülék segítségével számítja ki a pontos közép-európai délidőt, melyet mozsárlövésessel jeleznek.*

A *Tényleg!* történelmi portál problémaközpontú felvetéseivel, eredeti megközelítésű cikkeivel, összeállításával hívja fel magára figyelmet.

<http://tenyleg.com/>

Az 1956-os Intézet honlapján a történelem érettségéhez is használható tartalomszolgáltatások között válogathatunk: pl. *Magyarország, 1944-1953; 1953-1963*. A kutatóintézet alapgyűjteménye az Oral History Archívum (OHA).

<http://www.rev.hu/>

<http://www.rev.hu/sulinet45/index.htm>

<http://www.rev.hu/sulinet56/online/naviga/index.htm>

<http://www.rev.hu/hu/node/36>

A *BBC History* nem ismeretlen a magyar olvasók előtt. Itt mégsem a folyóirat magyar nyelvű változatát ajánlom az érdeklődők figyelmébe, hanem inkább az eredet brit honlapokra hívom fel a figyelmet. Rengeteget lehet „tanulni” ezeken a webes felületeken: legfőbb erényük, hogy nem éppen / éppen nem „iskolás” módon lehet az ismereteket elsajátítani.

BBC HISTORY

BBC HISTORY FOR KIDS

<http://www.bbc.co.uk/history>

<http://www.bbc.co.uk/history/forkids/>

<http://www.kossuth.hu/termek/kinalatunk/51/105/magazin/bbc-history-magazin/?filters=off>

Az utóbbi időben felélénkült az érdeklődés a hidegháború (1947-1985/1989) iránt. A II. világháborút követő évtizedek történéseinek, folyamatainak megismerését és megértését szolgálja egy tematikus honlap.

COLD WAR HISTORY

<http://www.history.com/topics/cold-war/cold-war-history>

Döbbenetes, egyúttal tanulságos az az animáció, ami az 1945 és 1998 között felrobbantott atombombák mennyiségét és „folyamatát” mutatja be.

http://indavideo.hu/video/Atombomba_kiserletek

Fónagy Zoltán, az MTA BTK Történettudományi Intézetének főmunkatársa, néhány évvel ezelőtt a mindennapok történetével kapcsolatos blogot indított.

<http://mindennapoktortenete.blog.hu/>

S végül, haladóknak szóló ajánlás a szegedi történettudományi folyóirat számainak böngészése.

AETAS

<http://www.aetas.hu/>

TFG / Budapesten, 2017 decemberében

Németh György